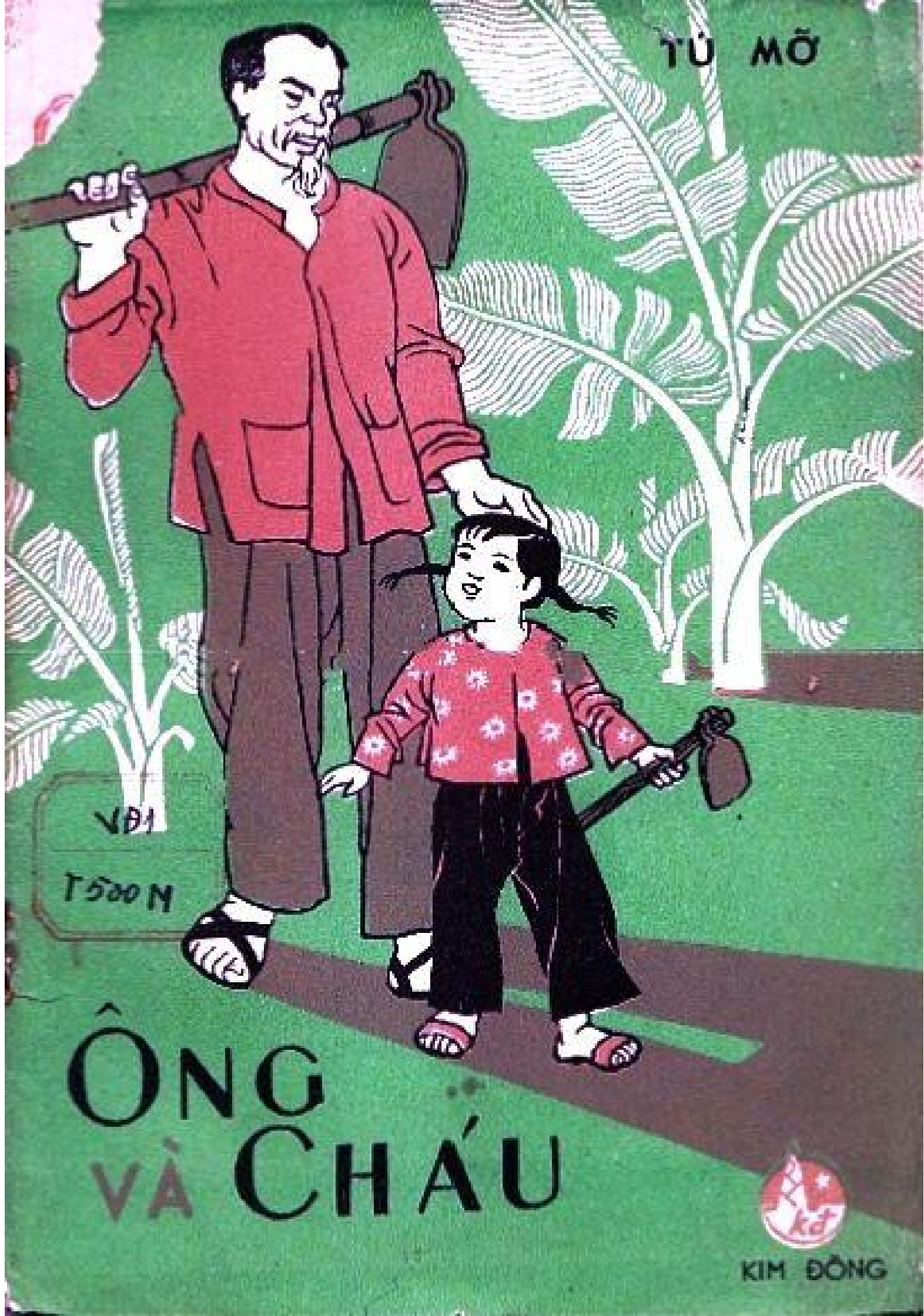

TÙ MỠ

ÔNG VÀ CHÁU

KIM ĐỒNG

B V21
T500 M

TÚ MỜ

ĐỒ G VẠS ĐỒN VẠS TÀUX AHH
NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG
HÀ NỘI - 1970

gi

ÔNG VÀ CHÁU

Bìa và minh họa của TẠ THỨC BÌNH

THƯ VIỆN QUỐC GIA
PHÒNG THIẾU NHỊ

V66233

PHÒNG MỸ THUẬT
PHÒNG MỸ THUẬT

85/11164

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

HÀ NỘI - 1970

NHÀ XUẤT BẢN MONG BẠN ĐỌC
GÓP Ý, PHÊ BÌNH

UẤT BẢN MONG BẠN ĐỌC

UẤT BẢN MONG BẠN ĐỌC

UẤT BẢN MONG BẠN ĐỌC

LỜI NÓI ĐẦU

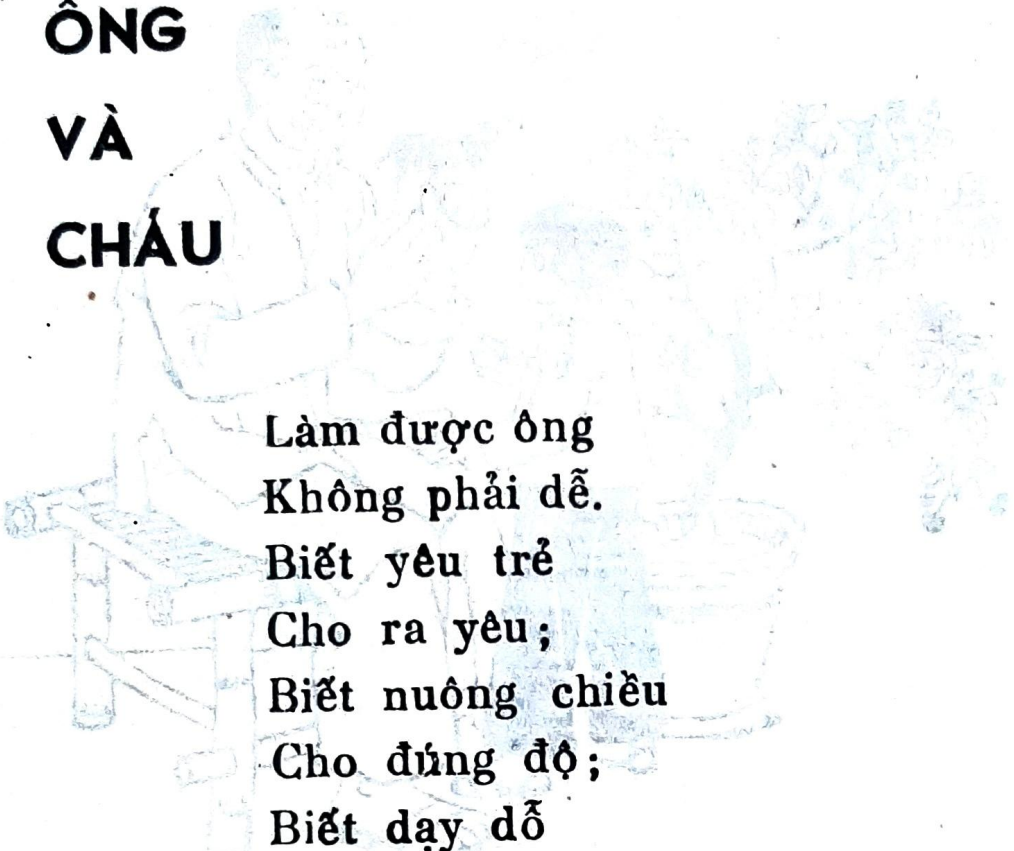
Có người phê bình Tú Mỡ rằng: làm thơ trào phúng cho người lớn đọc đã nhiều, mà chưa có thơ vui viết riêng cho các em.

Để bổ khuyết sự thiếu sót ấy, tôi soạn tập thơ đầu này, với ý định cung cấp cho các em những nụ cười hồn nhiên, hợp với lứa tuổi từ lên mười trở xuống. Tập thơ phản ánh ít nhiều nét trong đời sống tươi đẹp lâng lâng của lớp « măng non đất nước » được chế độ ta nâng niu chăm sóc; nói lên tình hóm hỉnh thông minh, trí tuệ, tình cảm dằm thắm rất đáng yêu của các em.

Mong rằng bạn đọc sẽ cho biết ý kiến nhận xét. Nếu các em thích thú tập thơ này, tôi sẽ soạn tiếp để phục vụ các em tốt hơn nữa.

TÚ MỠ

ÔNG VÀ CHÁU

Làm được ông
Không phải dễ.
Biết yêu trẻ
Cho ra yêu;
Biết nuông chiều
Cho đúng độ;
Biết dạy dỗ
Chẳng cần roi;
Biết trò chơi
Cho trẻ thích;
Chuyện cổ tích
Biết thật nhiều,
Kể thế nào
Nghe thật khoái;
Biết gấp giấy
Làm thẳng người,
Làm thuyền mui,
Làm tên lửa,

Làm con ngựa,
Làm chim cò.
Biết làm bò
Cho cháu cười;
Bài hát mới
Biết dạy ba,
Dạy hát ca
Và biểu diễn;

Biết xử kiện
Cho thông minh,
Được cảm tình,
Không trái lẽ.

★
★

Tính con trẻ
Hay tò mò,
Hỏi bất ngờ
Nhiều câu hóm
Oái ăm gớm:
Ai? Tại sao?
Làm thế nào?
Nhiều lúc bí...
Ông phải nghĩ
Đáp cho thông.

★
★

Cháu với ông
Hai thế hệ,
Già hợp trẻ,
Trẻ hợp già,
Vui cửa nhà,
Thật hạnh phúc.

CÁI BÚP TẶNG GIA

Bé ra đời trong kháng chiến,
Mười ba tháng chạp chững đi.
Môi nụ hồng xinh chúm chim,
Mắt nâu một mí, dài mi.
Tay tròn như củ cải mướp,
Ngón thon như búp măng non.
Ông đặt tên là cái Búp,
Búp-bê chạy nhảy lon ton.
Búp đã bắt đầu cai sữa,
Mẹ sắp chỉnh huấn phương xa,
Bồng bế Búp về tạm ở
Hú hi với ông cùng bà.
Trên đời thấy ông hi hui
Ngày ngày vỡ đất tặng gia
Ngô, khoai, sắn, rau, dưa, chuối,
Thêm thắt thức ăn trong nhà.
Búp cũng lảng xảng bắt chước,
Sớm sớm theo ông ra đồi.
Tay nàng không nổi cái cuốc:
— «Cháu cũng tặng gia, ông ơi!»
— «Búp tặng gia gì?» — Ông hỏi.
Búp ta lém lỉnh trả lời:
— «Ông ạ, cháu tặng gia chuối,

Cháu lại tặng gia cả... xôi.»
Ông nắm cháu ngoan loắt choắt,
Phủ tay, hôn cháu, cả cười:
«Ông chịu con nhà lâu thật!
Tặng gia toàn thử thích xôi.»
Hôm sau, ông ra lò chợ
Đánh một cái cước con con
Cho «cô nông dân» bụ bẫm
Sáng sáng theo ông làm vườn...

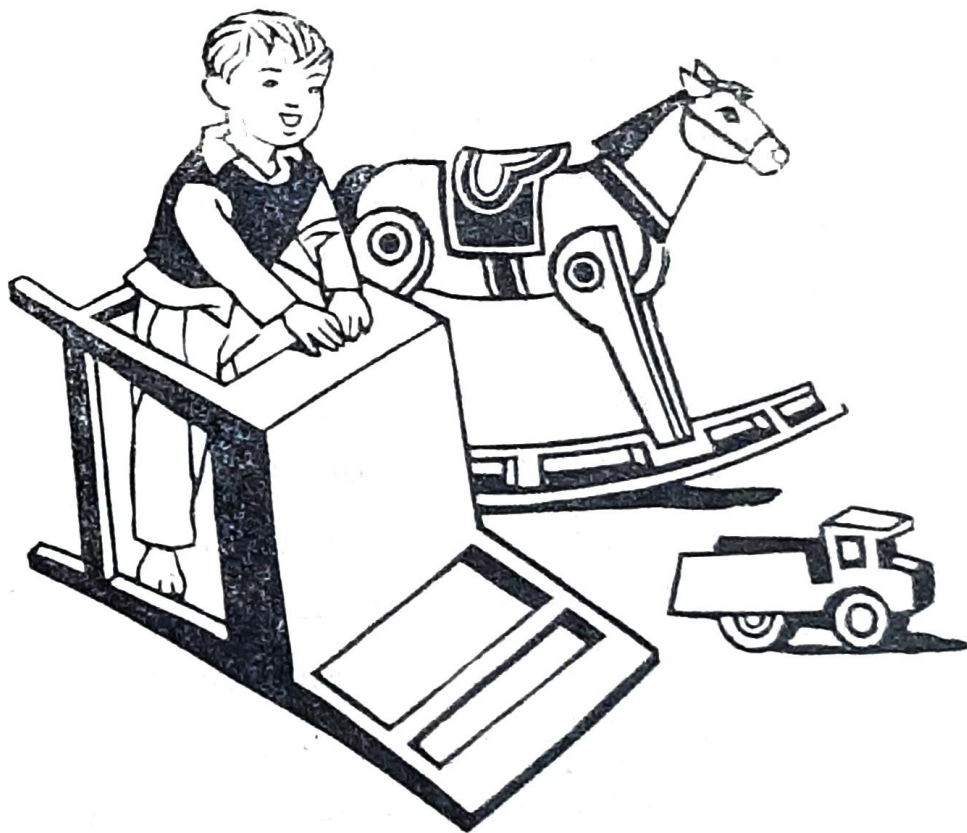
VỊT CON TRONG VƯỜN TRÈ

(15)

hoài

Tên thực bé là Việt,
Nhưng ông cứ khôi hài
Gọi cháu là thằng Vịt
Cho tên đúng với người.
Thằng Vịt con bầu bĩnh,
Hai con mắt lơ mơ,
Cái trán dô bướng bĩnh,
Lòa xòa tóc phất phơ,
Cái chân bước lạch bạch,
Đầu rướn trước ngang phè,
Đi lắc lư, lạch chách,
Dáng khệ nệ, lặc lè.
Ở nhà nũng bố mẹ,
Đùa nghịch, quấy ra trò.
Mẹ đèo đến vườn trê,
Không thích, chân cứ co.
Nhưng thấy cô ra đón
Tán nụng và nâng niu,

Vịt ta lại hơn hơn
Vui cùng các bạn yêu.
Cưỡi ngựa rún rất bặt,
Ngả ghế làm ô-tô,
Rồi cô dạy múa hát,
Ngoe nguẩy và liu lô.
Có khi Vịt ra về
Vườn trẻ ta đàn anh

Dắt màn cho em bé
Và dọn dẹp loanh quanh.
Thế mà cũng bận rộn
Ngày hai buổi mãi mê
Hết giờ, mẹ đến đón,
Vịt: «Chào cô, cháu về».

BÉ NGUYỆT LÀM THƠ

X (16)
Diệp

Trước cửa nhà
Có vườn hoa,
Vườn tuy nhỏ,
Cây sùm sòa.

Ngày xuân đẹp trời,
Nắng ấm sáng ngời,
Nguyệt cùng em bé
Ra vườn vui chơi.

Nắm tay em đi quanh
Bốn hoa nở rung rinh,
Bé Nguyệt véo von hát
Lời tự đặt linh tinh:

« Cóc cù trong hang, cóc nhảy ra,
Sên sên sên mùa, vác theo nhà,
Dưới lô, chú dế mèn hát xẩm,
Trên cành, vành khuyên riu rít ca... »

Ông nhìn các cháu phởn phơ,
Ông cười: « Cái Nguyệt làm thơ khá vắn. »
Cháu ông cao hứng lên dần,
Một câu sáu tám bất thần nảy ra:
« Nhà em có một vườn hoa,
Bướm vào bướm đậu, bướm ra bướm cười. »
Bướm cười! Ngộ nghĩnh quá thôi!
Một vắn thơ mới tuyệt vời thiếu nhi.

Phu

**NGOAN
BẰNG
AI?**

17

Bà dạy cháu:
« Đừng háu ăn,
Chớ giành phần
Miếng to, nhỏ.
Bà về chợ,
Chớ lục lán.
Chỉ rình ăn
Là xấu thói ».
Nghe bà nói,
Bé Tun Tin

/ Trố mắt nhìn,
Tai chăm chú
Nghe cho rõ,
Nhớ như in
Lời bà khuyên
Làm thật đích.
Nó rất thích
Ăn chuối tiêu
Bà nuông chiều
Cho chén đây.
Nhưng hôm ấy
Nó không xin,
Bèn đi tìm
Đến ông nội :
« Ông ơi, chuối...
Đã chín rồi
Mời ông xơi
Ngon đáo để!
Để cháu chỉ
Chỗ cho ông,
Chuối rằm trong
Thùng đây kìa. »
Ông cười mỉm :
« Cháu có ngoan,

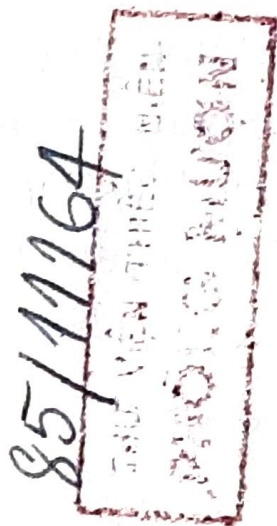
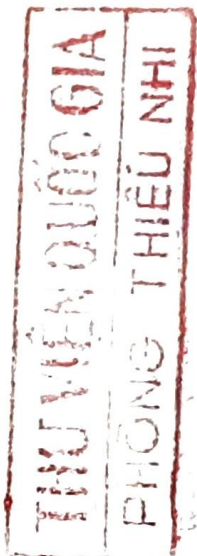
Ông để phần
Cho một quả ».

Cháu « vâng ạ!

Ngoan nhất đời ».

— « Ngoan bằng ai? »

— « Bằng ông nội ».

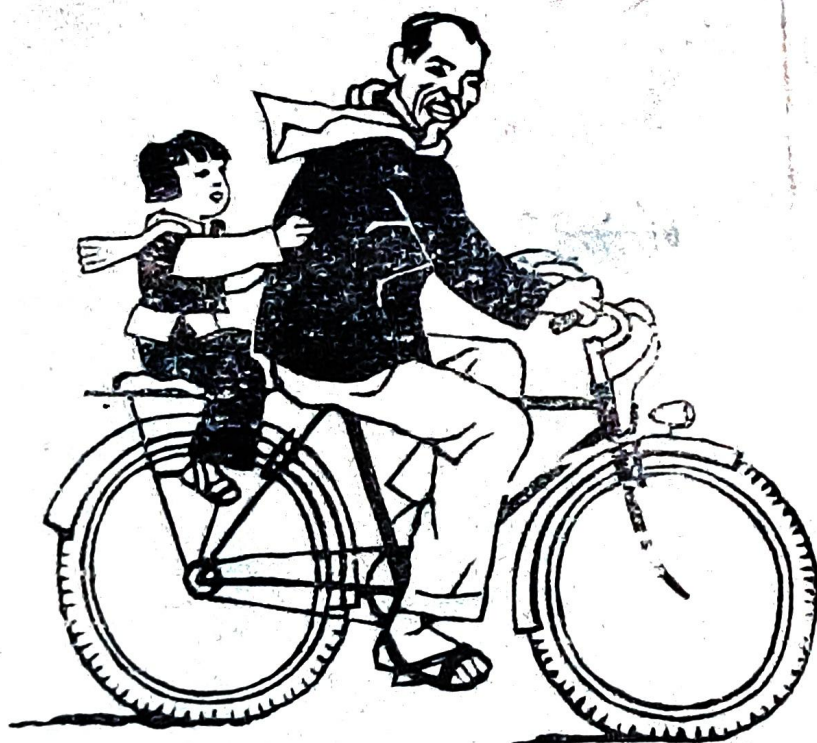

V66233

QUA NHÀ BÁC HỒ

Ông đeo cháu dạo chơi quanh phố,
Xe đạp đi qua Chủ tịch phủ,
Nguyệt hỏi: « Ông ơi, nhà ai kia?
Có chủ bộ đội canh cổng ngõ.

Nhà cao mấy tầng? Một, hai ba.
Có cây rườm rà, có vườn hoa,
Có hàng rào xén đều tăm tắp,
Phẳng hơn bờ giậu của nhà ta. »

Ông đáp: « Nhà của Bác Hồ đấy.
Nhà to, nhưng Bác ở không mấy.
Bác chỉ ở riêng một phòng con,
Còn là phòng khách với phòng giấy.

Nay dù Bác ở tòa nhà vàng,
Cũng chưa bù lại thời gian nan
Bác làm cách mạng hồi bí mật,
Phải ở hang núi, giữa rừng hoang ».

— « Nhà của Bác Hồ đẹp, đẹp lạ!
Vào xem một tí đi ông ạ.
Chú bộ đội có cho vào không?
Nếu được vào xem, thật thích quá! »

— « Bác Hồ yêu các cháu nhi đồng.
Cháu đến nhà Bác, Bác vui lòng,
Nhưng phải thế nào mới được chứ,
Chẳng khó khăn gì, chỉ gắng công.

Chăm học, chăm làm, tính nết tốt,
Xứng đáng là « măng non đất nước »,
Là cháu ngoan nhất của Bác Hồ,
Năm điều Bác dạy, làm bằng được.

Như vậy cháu sẽ được Bác Hồ,
Ngày hội Thiếu nhi, tết Trung thu,
Cho cháu đến chơi phủ Chủ tịch,
Liên hoan bánh kẹo, hát lu bù! »

18

THƯƠNG ÔNG

Hồi

* → Ông bị đau chân,
Nó sưng nó tấy,
Đi phải chống gậy
Khập khiễng, khập khà,
Bước lên thềm nhà
Nhắc chân quá khó.
Thấy ông nhăn nhó,
Viết chơi ngoài sân
Lon ton lại gần,
Âu yếm, nhanh nhẩu: ←x

Linh

(« Ông vịn vai cháu,
Cháu đỡ ông lên.»
+ Ông bước lên thềm,
Trong lòng sung sướng,
Quảng gậy, cúi xuống,
Quên cả đòn đau,
Ôm cháu, xoa đầu: *

ông

(« Hoan hô thằng bé!
Bé thể mà khỏe
Vì nó thương ông.»
Đôi mắt sáng trong,

Viết ta thủ thi: ~

« Ông đau lắm nhi?

Khi nào ông đau,

Ông nhớ lấy câu

Bố cháu vẫn dạy,

linh

linh { Nhắc đi nhắc lại:
« Không đau! Không đau! »
Dù đau đến đâu,
Khỏi ngay lập tức ».
Tuy chân đang nhức,
Ông phải phì cười:
«Ừ, ông theo lời
Thử xem có nghiệm.»
Ông bèn nói liền:
« Không đau! Không đau! »
Và ông gật đầu:
« Khỏi rồi! Tài nhỉ! »
* Việt ta thích tri:
linh «Cháu đã bảo mà...!»
dân Và móc túi ra:
linh «Biểu ông cái kẹo!»

GIÚP BÀ

Mẹ Việt đi học xa,
Dặn trước: « Việt ở nhà
Phải thật là ngoan ngoãn.
Chớ đùa như làm loạn,
Phải chăm học chăm làm
Và nhanh nhẩu sẵn sàng
Giúp đỡ bà việc vặt. »
Việt xin vâng tươm tất.
Một tháng sau, mẹ về,
Bảo Việt kể cho nghe
Giúp việc gì bà nội?
Việt ta liền thoảng nói:
« Con muốn giúp việc bà
Làm phụ bếp, nhưng mà
Bà bảo rằng: « Không khiến! »
— « Cái thằng này chỉ liên!
Giúp bà việc gì nào?
Và cứ tại làm sao
Mà bà lại không khiến? »
Nghe mẹ con trò chuyện,
Bà cười giễu bảo rằng:

«Thằng Việt nó chỉ chăm,
Khi nào bà xào nấu,
Sản vào: «Bà để cháu
Giúp bà nếm món ăn,
Mặn, nhạt có vừa chăng,
Có ngon lành, thơm dẻo...
Lém lỉnh mồm tán khéo,
Vào bếp chỉ quần chân,
Cho nên bà không cần
Nó giúp bà thế đấy!»
Mẹ bảo: «Thế là quấy!
Đáng lẽ phải giúp bà
Quét cái ngõ, cái nhà,
Rửa cái ấm, cái chén...»
Việt ta, mồm khá liến,
Viện lý lẽ — khó xuôi —:
«Việc ấy phân công rồi,
Đã về phần chị Nguyệt.
Lẽ nào con tranh việc
Của chị Nguyệt hay sao?»
Mẹ rằng: «Chỉ tào lao!
Thiếu gì việc vặt khác
Như lau dĩa, lau bát,

Như quét lá ngoài vườn,
Như chặn ngõng, chặn ngan...
Nếu con không lười biếng,
Sẽ có nhiều sáng kiến
Để giúp đỡ gia đình.
Chỉ chọn việc ngon lành
Mà kiêng những việc khó
Thì làm sao tiến bộ
Thành cháu ngoan Bác Hồ! »

MỘT VỤ KIỆN “ GIÁN · ĐIỆP ”

Hòa chạy vào kêu thét:
« Ông có bảo anh Hiệp,
Anh ấy cứ đuổi con
Và dọa đánh cho chết! »

Ông quát: « Thằng Hiệp đâu?
Đã bảo cấm đánh nhau.
Vào ngay đây ông hỏi
Duyên cớ tại làm sao? »

Hiệp thưa: « Thằng nhãi nhép
Toe cái mồm lão toét,
Cứ ê cháu: « Mỏng môi! »
Gọi cháu là gián điệp! »

Đặt bút, cố nhịn cười,
Ông liền hỏi đầu đuôi:
« Sao gọi anh gián điệp?
Thằng Hòa bậy quá thôi! »

Hòa im, mắt lăm lét.
Hiệp nhanh mồm thưa tiếp:

« Vì nó nhặt quả me,
Chấm muối ăn tộp tộp.
Cháu mách bố hôm qua,
Nó bị mắng kịch liệt,
Cho nên tức, trả thù,
Gọi cháu là gián điệp ! »

Ông vuốt râu : « À hà !
Hư lắm, cái thằng Hòa !
Ăn me chấm muối ột,
Đau bụng, tống ruột ra !

Hiệp mách bố là đúng
Oan gì, còn kêu ca !
Gọi anh là gián điệp,
Đó là tiếng xấu xa
Chỉ bọn tay sai Mỹ
Do thám hại nước nhà.
Hòa gọi anh như thế
Là hỗn xược, sai ngoa.

Dọa đánh em là bậy !
Cháu Hiệp phải ôn hòa,
Thấy em có khuyết điểm,
Phải phê bình thiết tha.
Nếu em không sửa chữa
Bấy giờ mách mẹ cha.
Thế không phải « gián điệp »
Cháu Hòa đã hiểu chưa ?
Hiểu rồi phải xin lỗi,
Từ nay em xin chữa ».

Vụ kiện xử chi lý.
Hai cháu đều đồng ý.
Rồi chạy ù ra sân
Lại cười đùa thích chí.

MỘT TRÒ CHƠI KHÔNG THÀNH

Hôm nay các cháu
Bài vở xong xuôi,
Bày một trò chơi
« Bắt phi công Mỹ ».
Thằng Hiệp sáng trí,
Xếp đặt chương trình:
Bắt đầu, chúng mình
Hú còi báo động,
Rồi sau vác súng
Đi bắn máy bay.
« Thần sấm » lăn quay,
« Con ma » bốc cháy.
Giặc Mỹ lái máy
Hốt hoảng nhảy dù,
Chúng mình cùng hò:
« Xung phong ! » Chĩa súng
Thét lên : « Muốn sống !
Giơ tay đầu hàng ! »
Điều nó qua đường
Nhân dân sĩ vả.

Viết rằng: « Đẽ tờ
Kéo cái ò-tò
Sinh sịch ! Pi pò !
Chở súng cao xạ ». CHỖ TỜ
Tuấn rằng: « Đầy tờ,
Súng lục đang hoàng,
Làm chủ công an,
Giữ gìn trật tự.
Nguyệt làm phụ nữ
Đeo túi cứu thương.
Thắng vác súng trường
Làm anh tự vệ ». CHỖ CHỮ
Như thế, cứ thế,
Vui thật là vui.
Nhưng... quên đứt rồi!
Ai làm thắng Mỹ?
— « Thắng Khánh béo phì,
Làm Mỹ giống ghê!
Muốn bước lặc lè,
Viết cho mượn ủng ». CHỖ CHỮ
Khánh ta nổi nóng:
— « Chịu thôi ! Chịu thôi !
Tờ « đét » vào chơi
Làm thắng Mỹ đều ! »

Hiệp dù tán khéo :
Làm Mỹ vờ thôi...
Rút cục chẳng ai,
Chịu làm Mỹ cả,
Trò chơi rôm rả
Vì thế không thành.
Hỏi ông, ông đành :
— « Thôi, tùy các « tướng » ! »

MỘT TRÒ CHƠI THÍCH THÚ

Ngày chủ nhật
Vui nhộn ghê !
Một tiểu đội cháu nhỏ
Từ các nơi kéo về.
Vườn trại ông rộng rãi,
Tha hồ đùa thỏa thuê.

Tiếng cười reo từ ngoài cổng
Vang lên tưởng đến võ nhà !
Các cháu vui gì dữ vậy ?
Ông ngừng đọc báo, bước ra.

Bọn cháu trai, năm « ông tướng » :
Thắng Minh, thắng Thắng,
Thắng Hiệp, thắng Hòa,
Với « vua nghịch » là thắng Việt,
Đang chơi ném bia trước cổng nhà.

Trên bức tường trắng
Vừa mới quét vôi,
Lù lù một cái mặt,
Nét than nguyệt ngoạc hời,
« Họa sĩ » nào khá giỏi
Vẽ tổng thống cao hời,
Với cái mồm cá mập
Và con mắt ốc nhồi.

Ông khuynh tay đứng ngắm.
Cháu giới thiệu : « Ông ơi,
Mặt thẳng Giôn-xơn đấy,
Chúng cháu nã toi bời ».

Các cháu viên dất thó,
Thi nhau ném vô hời,
Làm bức tường nhem nhuộm.
Thấy vậy, bà kêu trời.

Ông cười : « Hạnh phúc đấy,
Cứ để các cháu chơi,
Rồi bắt bố chúng nó
Mua vôi quét trả thôi.

Bây giờ, nghe ông bảo
Các cháu làm như sau:
Về mặt, mũi, mồm tổng phê
Lên trên một cái mo cau,
Cột vào gốc sấu, tha hồ ném.
Tường nhà phải giữ sạch như lau »

Viết tán : « Mặt mo, ồ đúng quá!
Trò chơi càng thú, làm, đi mau... »

CHÁU GHÉT THẰNG GIÒN-XƠN

Anh cu Thằng có cây súng gỗ.

Vác lên vai, điệu bộ rất oai.

Ngày ngày đi tập « Một ! Hai ! »

Lưu lô luôn miệng hát bài quân ca :

« Hành quân xa có nhiều gian khổ,

Vai vác nặng ta đỡ mồ hôi... »

Khi còi báo động đồ hồi,

Nhớ lời ông dặn Thằng chui xuống hầm.

Nghe súng nổ âm âm dữ dội,

Thằng bịt tai và gọi : « Ông ơi,

Thằng Giòn-xơn nó đến rồi.

Chú bộ đội bắn, bỏ đời Giòn-xơn.

Chú công an phóng xe bình bịch,

Bắt Giòn-xơn ục ịch nhảy dù.

Xích tay điệu nó vào tù,

Để cho nó mất vù vù mây bay.

Còn như cháu ngày nay tuy bé,

Đã cầm thù giặc Mỹ hung hăng.

Cháu giờ súng gỗ « pằng ! pằng ! »

Tức không bắn chết được thằng Giòn-xơn.

Cháu cố ăn nhiều cơm, chóng lớn,
Bao giờ cao... cao tương hơn ông,
Cháu đi bộ đội xung phong,
Làm đội trưởng giống chú Hùng nhà ta.
Có súng thật, đem ra cháu nã
Đùng! Đoành! Đoành! Mỹ ngã đùng lăn.

Máy bay Mỹ, cóc sợ cần,
Cái đài (1) bảo Mỹ là thân con ruồi ».
Cháu liền thoảng, ông cười thích thú :
Nước Việt Nam dân chủ cộng hòa,
Ngay từ đũa trẻ lên ba
Trong lời nói đã tỏ ra anh hùng,
Biết ghét giặc mà không sợ giặc,
Thế thì quân khỉ độc Huê Kỳ
Dù cho giở giời trò gì
Cũng không có thể bằm lì nước ta.

(1) Đài phát thanh Tiếng nói Việt Nam có bài hát có câu như vậy.

DUNG DẰNG DUNG DẸ

X
Dung dăng dung dẻ,
Đàn trẻ đi chơi,
Mùa xuân đến rồi,
Ánh xuân tươi sáng.
Đám mây bông trắng
Nổi giữa trời xanh,
Giò đưa bông bành,
Cao vời lồng lộng.
Vườn thênh thang rộng,
Cỏ non xanh rờn,
Hây hây gió vờn
Hoa đào tươi thắm.
Hơi xuân đầm ấm,
Riu rít chim ca,
Gió mát đường xa
Theo chân cô bước.
Cô giáo đi trước,
Tà áo bay bay,
Phấp phới như mây
Quấn vùng trắng tở.
Một bầy cháu nhỏ

Ríu rít theo sau.
Rồng rắn đi đâu?
Xem hoa, bắt bướm.
Các em hơn hơn
Như đàn chim non
Nhẹ bước lon ton
Theo cô cùng tiến.
Nhịp nhàng uyển chuyển
Cô cháu cùng ca
Hát mừng quê ta
Vào xuân chiến thắng...

ÔNG CHÁU MỪNG XUÂN

Tết. Sáng mồng một,
Khởi trầm nghi ngút
Tỏa quỳên bình hoa,
Ông đang khai bút.

Cu Thằng dẫn đầu
Tiêu đội tí nhau
Như chim riu rít
Xung phong ủa vào:
« Chúng cháu, năm mới,
Chúc mừng ông nội
Mạnh khỏe vui tươi,
Sống lâu trăm tuổi ».

Ông đặt bút xuống,
Vỗ tay: « Hoan hô!
Ông mừng các cháu

Chổng lớn, ăn no,
Học [hành tiến tới
Cháu ngoan Bác Hồ ».

Các cháu nghe ông nhắc
Tên Bác Hồ kính yêu,
Cả tiểu đội ngược mắt

Nhìn lên bức ảnh treo:
Bác cười trong khóe mắt,
Mồm mím sau chòm râu,
Hiền từ nhìn các cháu,
Ôi! Triu mến xiết bao!

Hồn nhiên, chẳng bảo nhau,
Các cháu ngân nga đọc
Như đàn sáo lưu lo:
«Vi Độc lập, vi Tự do,
Đánh cho Mỹ cút, đánh cho
ngụy nhào...»

Cháu đọc vang nhà,
Ông khen: «Hay quá!
Đem hộp mứt ra,
Nào, khao xuân nhà!»
Ông cháu khề khà,
Chuyện trò hể hã.

Xuân Kỷ Dậu 1969

MỤC LỤC

	Trang
1. Ông và cháu	5
2. Cái Búp tăng gia	8
3. Vịt con trong vườn trẻ	10
4. Bé Nguyệt làm thơ	13
5. Ngoan bằng ai ?	15
6. Qua nhà Bác Hồ	18
7. Thương ông	20
8. Giúp bà	23
9. Một vụ kiện « gián điệp »	26
10. Một trò chơi không thành	29
11. Một trò chơi thích thú	32
12. Cháu ghét thằng Giôn-xơn	35
13. Dung dăng dung dẻ	38
14. Ông cháu mừng xuân	40